

Liite 2

Lukekaa seuraava teksti merikilpikonnista ja vastatkaa alla oleviin kysymyksiin.

Merikilpikonna (*Cheloniidae*) on elänyt maapallolla jo noin 150 miljoonan vuoden ajan. Niiden heimoon kuuluu 6 lajia; liemi- karetti-, litteäselkä-, valekaretti-, bastardi- ja etelänbastardikilpikonna.

Merinahkakilpikonna kuuluu *Chelonioidea*-yläheimoon. Merikilpikonna tavataan pääasiassa trooppisilla ja subtrooppisilla merialueilla. Ne liikkuvat matalissa vesissä, mutta vaeltavat joskus pitkiäkin aikoja ja matkoja avomerellä. Kilpikonnat syövät mm. simpukoita, leviä, meriruohoa, meduusoja ja kaloja.

Merikilpikonnat lisääntyvät yleensä tietyillä rannoilla, joille ne löytävät maan magneettikentän avulla. Monet konnalajit lisääntyvät vain tietyinä aikana vuodesta, jolloin lajin yksilöitä tulee munimaan tuhansittain yhdellä kerralla. Naaraat kaivavat hiekkaan kuopan takaraajoillaan ja munivat sinne jopa 200 munaa, jossa ne kehittyvät 45-70 päivää. Poikaset suuntaavat heti kuoriututtuaan mereen turvaan maapedoilta.

Yhtäaikainen muniminen lisää kuoriutuneiden poikasten elinmahdollisuuksia, koska pedot eivät ehdi syödä useimpia poikasia ennen kuin ne ehtivät mereen.

Merikilpikonnien koko vaihtelee lajeittain. Heimon suurin laji on liemikilpikonna. Sen kilpi on 150 cm pitkä ja paino on 35–200 kiloa. Heimon pienin laji on puolestaan bastardikilpikonna. Sen kilpi on 70 cm ja paino on 5–40 kiloa. Kaikki merikilpikonnalajit ovat sopeutuneet hyvin merielämään. Niiden raajat ovat muuntuneet melamaisiksi, ja niissä on yksi tai kaksi kynttä kussakin. Merikilpikonnat uivat pitkillä eturaajoillaan melomalla ja takaraajat toimivat peräsimenä. Maalla merikilpikonnat liikkuvat vaivalloisesti. Ne käyttävät kaikkia raajojaan ja tekevät äkillisiä ponnahduksia, mutta eteneminen on hidasta.

Kaikki merikilpikonnat ovat uhanalaistuneet mm. kalastuksen, merten roskaantumisen ja saastumisen vuoksi. Kalaverkkoihin menehtyy vuosittain satojatuhansia merikilpikonna. Pohjoiselta Tyyneltämereltä löydettiin 1990-luvun lopussa laaja, merivirtojen kasaama jätekeskittymä. Se sisältää arviolta 100 miljoonaa tonnia jätettä, josta 90 % on muovia. Koska muovi on jauhautunut hyvin pieniksi hitusiksi, se kertyy ravintoketjua pitkin planktonista ja pikkukaloista aina suuriin merieläimiin, kuten hylkeisiin ja kilpikonnaan. Kilpikonnat erehtyvät usein myös syömään avomerellä kelluvaa muovia ja muita roskaa luullen niitä meduusoiksi. Tämä aiheuttaa niille usein hitaan ja tuskallisen kuoleman. Muovin ohella tupakkateollisuus on merien suuri vihollinen. Neljännes meristä tunnistetuista jätteistä on joko tupakan filttareita tai yksittäisiä savukkeita. Suurin syyllinen merien ahdinkoon on kuitenkin kansainvälinen laivaliikenne, sillä moni kapteeni kippaa laivansa jätelastin laidan yli mereen välttyäkseen satamien jätemaksuilta.

Lisäksi kilpikonnaa uhkaa niiden munien kerääminen syötäväksi ja liemikilpikonnien pyydystys. Liemeksi keitetään vain kilpikongan kilpi, joten saaliiksi saadusta elävästä kilpikonnasta leikataan selkä- ja vatsakilpi irti. Itse kilpikonna heitetään mereen kitumaan kuoliaaksi. Myös kilpikongan kuoret ovat tavoiteltuja. Merikilpikonna pyritään nykyään myös suojelemaan tehokkaasti ottamalla käyttöön konnaystävällisiä kalastusmenetelmiä, rajoittamalla munien keruuta ja suojelemalla niiden pesimärantoja.

Myös ilmastonmuutoksella saattaa olla merikilpikonnille erityisen tuhoisat seuraukset. Kilpikonnien sukupuoli määräytyy ympäristön lämpötilan mukaan. Maapallon ilmaston lämpeneminen saattaa johtaa toisen sukupuolen harvinaistumiseen ja syöstä näin konnapopulaatiot tasapainosta. Trooppisten myrskyjen yleistymisen merkitsee merikilpikonnille yhä useampien pesien tuhoutumista. Merenpinnan nousun seurauksena kokonaiset pesimärannat saattavat huuhtoutua mereen. Konnille tärkeät elinympäristöt, kuten koralliriutat, ovat erityisen herkkiä meren lämpötilan muutoksille. Vain parin asteen lämpötilannousu saattaa tappaa korallit ja uhata näin kokonaisten eliöyhteisöjen selviytymistä. Lähde: wikipedia, www.verkkouutiset.fi http://www.wwf.fi/ymparisto/uhanalaiset_lajit/ulkomaiset/merikilpikonnat.html

- 1. Mitä eri lajeja merikilpikonnaa on olemassa?**
- 2. Kuinka kauan merikilpikonnaa on elänyt maapallolla?**
- 3. Selittäkää, miten merikilpikonnat lisääntyvät?**
- 4. Mitä hyötyä munien suuresta määrästä ja yhtäaikaisesta munimista on kilpikonnille?**
- 5. Miten merikilpikonnien sukupuoli määräytyy?**
- 6. Mitä merikilpikonnat syövät?**
- 7. Onko merikilpikonnaa liikaa maailmassa? Mistä asian voi päätellä?**
- 8. Mitkä tekijät uhkaavat merikilpikonnien olemassaoloa?**